

Piotr Winnicki

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

**ZAKRES INFORMACYJNY I OPIS FUNKCJONALNY
PORTALU INTERNETOWEGO GMINY**

Streszczenie: Internet staje się coraz ważniejszym narzędziem w kontaktach między samorządami a mieszkańcami gmin i miast. Wygląd oraz funkcjonalność stron internetowych miast i gmin stanowi obecnie najważniejszy czynnik warunkujący prawidłowość tej komunikacji. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zakresu informacyjnego oraz funkcjonalnego portalu internetowego gminy lub miasta.

Słowa kluczowe: portal internetowy, gmina, miasto.

1. Wstęp

Cechą współczesnego społeczeństwa informacyjnego jest to, że jednostki takiego społeczeństwa (obywatele) są uczestnikami powszechnej wymiany informacji. Dzięki internetowi, z jednej strony, mają dostęp do olbrzymiej ilości danych, informacji czy wiedzy, z drugiej, dzięki serwisom interaktywnym i społecznościowym, są także jej źródłem.

Spółeczności internetowe powstają przy serwisach tworzonych najczęściej wokół określonej tematyki, obiektu, miejsca geograficznego, wydarzeń itp. Jednym z takich serwisów może być portal internetowy gminy.

Gmina (od niemieckiego *Gemeinde* – komuna, społeczność) – to wspólnota samorządowa mieszkańców na odpowiednim terytorium. W Polsce od 1990 r. jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego [<http://pl.wikipedia.org/wiki/Gmina>]. Obecnie w naszym kraju jest 2478 gmin, wśród których wyróżniamy gminy miejskie (306), miejsko-wiejskie (586) i wiejskie (1586). Gminy miejskie zawierają się w administracyjnych granicach miast [*Mały Rocznik Statystyczny...* 2009].

Zarówno z litery prawa, jak i bliskości geograficznej wynika, że problemy, obowiązki i zadania społeczności zamieszkujących gminy są wspólne i dotyczą wszystkich ich mieszkańców. Dlatego też idealną platformą obejmującą wszystkie zagadnienia gmin, a także będącą miejscem komunikowania się obywateli i władz samorządów, jest portal internetowy gminy.

2. Funkcje i zadania portalu internetowego gminy

Portal internetowy jest to internetowy serwis informacyjny poszerzony o różnorodne funkcje internetowe, dostępny z jednego adresu internetowego [http://pl.wikipedia.org/wiki/Portal_internetowy]. Portal internetowy gminy/miasta jest idealną platformą, która może i powinna być źródłem najważniejszych informacji dotyczących mieszkańców gminy, jednocześnie zaś może być czynnikiem integrującym i spajającym społeczność danego regionu. To właśnie w internecie, na wszelkiego rodzaju forach czy grupach dyskusyjnych utworzonych wokół danego miasta czy gminy, użytkownicy (internauci) mogą dyskutować nad ważnymi elementami wyglądu i funkcjonowania miasta (jak zabudowa i architektura, komunikacja miejska, wydarzenia społeczno-kulturalne itp.).

Portal internetowy może być też nieocenionym źródłem wiedzy dla osób i podmiotów spoza gminy. Turyści odwiedzający miasto powinni znaleźć dla siebie odpowiednie miejsce na nocleg, lokale gastronomiczne czy sklepy, a inwestorzy otrzymać gotowe oferty i informacje zachęcające ich do zainwestowania w danej gminie.

Ogólnie portal internetowy gminy/miasta można podzielić na następujące obszary: informacje ogólne, informacje teleadresowe, informacje bieżące, obszar interaktywny i społecznościowy, elementy multimedialne, ogłoszenia i przetargi, lista firm i podmiotów gospodarczych, mapy i plany interaktywne, komunikacja zbiorowa oraz e-urząd. Te obszary zostaną pokrótce scharakteryzowane.

Informacje ogólne. Jest to krótka charakterystyka gminy lub miasta, czyli część, gdzie głównie czytelnik spoza gminy (np. turysta) uzyska podstawowe informacje, jak: położenie i dane geograficzne, liczba mieszkańców, historia czy władze miasta/gminy.

Część ta powinna być wzbogacona elementami graficznymi, takimi jak herb i flaga miasta, położenie na mapie Polski oraz na mapie regionu, graficzne przedstawienie możliwości dojazdu do miasta/gminy transportem własnym lub publicznym. Dodatkowym elementem powinno być przedstawienie najważniejszych zabytków i ciekawych miejsc, zarówno w formie opisowej, jak i za pomocą ilustracji czy zdjęć.

Informacje teleadresowe gminy/miasta. Tutaj znajdują się informacje o wszystkich najważniejszych instytucjach i miejscach danego miasta czy gminy. Obok samego adresu instytucji może się pojawić krótki tekst charakteryzujący, a także godziny pracy/urzędowania. Przydatnym elementem może być odnośnik do mapy interaktywnej wyświetlający na niej położenie danego obiektu. Obszar ten można podzielić na następujące części:

- urzędy – można tu wyróżnić urzędy miejskie/gminne (zarówno władzy, jak i administracji samorządowej), urzędy państwowe (np. urzędy skarbowe, ZUS), sądy itp.;
- informacja turystyczna – są to głównie punkty informacji turystycznej, hotele, hostele, pensjonaty, spis najważniejszych sklepów i lokali gastronomicznych;

- informacja ratunkowa i medyczna – to przede wszystkim telefony i kontakty do straży pożarnej, policji, straży miejskiej i pogotowia; to także dyżury lekarskie, ostre dyżury w szpitalach czy dyżury aptek;
- edukacja i oświata – to adresy szkół, przedszkoli i uczelni wyższych;
- rozrywka, kultura i sport – tutaj można znaleźć listę teatrów, kin, muzeów, basenów i kąpielisk, stadionów i innych obiektów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych;
- firmy i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy – ta część serwisu pełni funkcje informatora gospodarczego; oprócz alfabetycznej listy firm mogłaby znaleźć się tutaj część, w której pewne podmioty gospodarcze odpłatnie umieszczałyby swoje ogłoszenia i reklamy.

Informacje bieżące. Jest to najbardziej dynamiczny obszar portalu, w którym pojawiają się najświeższe i aktualne informacje z życia gminy lub miasta. Powinna to być część zintegrowana z elementami interaktywnymi i społecznościowymi, gdzie mieszkańcy sami dzieliliby się swoimi informacjami o zdarzeniach w mieście. Obszar ten można podzielić na kilka części:

- informacje o awariach, wypadkach i zdarzeniach losowych;
- relacje z ważnych wydarzeń, imprez, festynów itp.;
- ogłoszenia o planowanych zmianach w funkcjonowaniu infrastruktury miejskiej (wodociągów, kanalizacji, energetyki, komunikacji zbiorowej);
- kalendarium (w formie kalendarza interaktywnego), w którym wyszczególnione są zapowiedzi wydarzeń kulturalnych i sportowych, seanse w kinach, sztuki i przedstawienia w teatrach, zbliżające się koncerty, wystawy, targi itp.;
- prognoza pogody dla regionu, aktualny stan pogody, ostrzeżenia przed zjawiskami atmosferycznymi.

Elementy interaktywne i społecznościowe. Obecnie, w erze Web 2.0¹, istnienie portalu internetowego musi się wiązać z implementacją elementów interaktywnych, dzięki którym internauci mogą nie tylko czytać stronę, ale aktywnie uczestniczyć w jej współtworzeniu. Tym bardziej, że użytkowników portalu miasta czy gminy łączy wspólny temat – miejsce, w którym mieszkają, i wydarzenia, które ich wszystkich dotyczą. Dodatkowo powstawanie wirtualnych społeczności miejskich czy gminnych wspomaga tworzenie więzi wśród społeczności lokalnych w rzeczywistości.

Najlepszym narzędziem tworzenia społeczności w sieci jest wciąż forum oraz związane z tym zakładanie profili użytkowników. Oprócz tego miasto powinno aktywnie uczestniczyć w ogólnodostępnych serwisach społecznościowych poprzez tworzenie swoich profili np. w serwisie Facebook czy Twitter, w których mieszkańcy bądź sympatycy miasta dodawaliby profil miasta do swoich ulubionych pro-

¹ Web 2.0 – potoczne określenie powstałych po 2001 r. serwisów internetowych, w których działaniu podstawową rolę odgrywa treść generowana przez użytkowników danego serwisu [http://pl.wikipedia.org/wiki/Web_2.0].

fili. Jest to działanie słuszne nie tylko ze względów marketingowych, dzięki mikroblogom² bowiem miasto może docierać z ważnymi informacjami do większej liczby mieszkańców.

Ostatnim z elementów zwiększających interaktywność miasta ze swoimi mieszkańcami jest uruchomienie na stronie tzw. kanałów RSS. Jest to umowna rodzina języków znacznikowych do przesyłania nagłówków wiadomości i nowości na wybranych przez użytkownika RSS stronach [<http://pl.wikipedia.org/wiki/RSS>]. Posiadając czytnik RSS, użytkownik może otrzymywać najnowsze informacje z wybranych dziedzin życia miasta czy gminy.

Elementy multimedialne. Nie sposób również pominąć możliwości, jakie daje internet w zakresie rodzajów prezentowanych danych. Oprócz tekstu obowiązkowym elementem serwisu jest galeria zdjęć – może to być galeria zabytków, ciekawych miejsc, a także fotorelacja z ważnych wydarzeń czy imprez odbywających się na terenie miasta. Zdjęcia mogą być prezentowane w formie interaktywnych panoram. Obecnie powszechne jest też umieszczanie na stronach portali materiałów wideo. Ciekawym pomysłem jest również umożliwienie internautom podzielenia się na portalu swoimi zdjęciami czy filmami. Interesującym elementem, szczególnie w miejscowościach wypoczynkowych, jest prezentowanie obrazu ruchomego „na żywo” za pomocą kamer internetowych.

Ogłoszenia. Portal internetowy jest idealnym miejscem do zamieszczania różnych ogłoszeń, zarówno przez samą gminę/miasto, jak i przez jej mieszkańców. W specjalnym dziale zamieszczano by także ogłoszenia, do których zobowiązuje gminę czy miasto prawo. W tym obszarze można wyróżnić kilka grup ogłoszeń:

- przetargi publiczne,
- ogłoszenia o sprzedaży nieruchomości gminnych lub miejskich,
- ogłoszenia miejskiego urzędu pracy,
- inne ogłoszenia gminy (np. o wyłożeniu nowego miejscowego planu zagospodarowania),
- ogłoszenia drobne mieszkańców.

Mapy i plany interaktywne. Mapa jest jedną z najczęściej odwiedzanych usług na portalu internetowym. W najprostszej formie może być to mapa udostępniania przez wyspecjalizowane serwisy, takie jak Google maps, Targeo czy Zumi. Istnieją również serwisy map stworzone specjalnie dla danego miasta przez wyspecjalizowane działy informatyczne – tzw. serwisy GIS³. W takim serwisie można

² Mikroblogi to rodzaj dziennika internetowego, w którym głównym nośnikiem informacji są krótkie wpisy mające zazwyczaj długość jednego zdania. Tak jak zwykłe blogi, mikroblog może, oprócz wpisów tekstowych, zawierać zdjęcia, klipy dźwiękowe czy filmowe; może być dostępny dla każdego lub wąskiej grupy wyselekcjonowanych przez autora czytelników [<http://pl.wikipedia.org/wiki/Mikroblog>].

³ GIS (*Geographic Information System*) – system informacyjny służący do wprowadzania, gromadzenia, przetwarzania oraz wizualizacji danych geograficznych [http://pl.wikipedia.org/wiki/System_Informacji_Geograficznej].

umieszczać wiele przydatnych warstw tematycznych map, takich jak: komunikacja (linie, przystanki), podział własności gruntów, ortofotomapa (mapa na podstawie zdjęć lotniczych), zabudowa, ukształtowanie terenu, uprawy i roślinności, plany zagospodarowania przestrzennego i inne. Nie powinno również zabraknąć wyszukiwarki adresów i instytucji wymienionych na stronach portalu.

Komunikacja zbiorowa na terenie gminy. W tym dziale powinny znaleźć się schematy linii kursujących w danym mieście czy na terenie danej gminy, a także rozkłady jazdy i cennik biletów. Dużym zainteresowaniem cieszyłaby się możliwość zgłaszania przez mieszkańców uwag co do funkcjonowania komunikacji zbiorowej, wraz z zamieszczaniem odpowiedzi na te uwagi przez podmioty odpowiedzialne za transport publiczny.

e-urząd. Ostatnim obszarem internetowego portalu miasta jest jego integracja z Platformą Usług Administracji Publicznej (ePUAP). Dzięki temu, za pośrednictwem internetu, możliwe byłoby załatwienie wszystkich spraw urzędowych, takich jak składanie podań (np. o wymianę dowodu osobistego czy rejestracyjnego pojazdu) czy też dokonywanie opłat lokalnych. Istnieją również rozwiązania specjalizowane, wdrożone już w niektórych portalach gmin czy miast. Dzięki tym rozwiązaniom można np. zarezerwować miejsce w kolejce do urzędu lub też śledzić, na jakim etapie znajduje się dana sprawa.

3. Platforma ePUAP i jej integracja z portalem internetowym gminy

8 stycznia 2010 r. Sejm RP jednogłośnie przyjął nową ustawę o informatyzacji państwa. W następstwie tej ustawy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji ogłosiło rozporządzenie, które wprowadza tzw. profil zaufany. Jest on dostępny bezpłatnie dla każdego obywatela, który zarejestruje się poprzez internet na elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP), a następnie uda się do wybranego urzędu w celu potwierdzenia tożsamości. Od tej pory, bez konieczności posiadania dodatkowego płatnego kwalifikowanego podpisu elektronicznego, obywatel może załatwiać za pośrednictwem internetu sprawy urzędowe, korzystając z profilu zaufanego, czyli w praktyce za pomocą loginu i hasła do platformy ePUAP.

ePUAP jest to ogólnopolska platforma teleinformatyczna powstająca w ramach projektu ePUAP-WKP (Plan Informatyzacji Państwa), za pomocą której jednostki administracji publicznej oraz instytucje publiczne (zwłaszcza podmioty wykonujące zadania zlecone przez państwo) będą mogły świadczyć swoje usługi obywatelom drogą elektroniczną [<http://pl.wikipedia.org/wiki/EPUAP>].

Platforma ta udostępnia podmiotom publicznym infrastrukturę technologiczną do świadczenia usług obywatelom. Wśród uczestników ePUAP znajdują się zarówno jednostki administracji centralnej, jak i samorządy, a wśród nich **urzędy gminne**.

Dzięki ujednoczeniu usług świadczonych przez podmioty administracji publicznej, w tym administracje samorządowe, oraz dzięki utworzeniu niezależnej platformy teleinformatycznej istnieje możliwość umieszczenia na stronach portalu gminy bezpośredniego dostępu do usług ePUAP właściwych dla typu jednostki samorządowej. Obywatel lub osoba prawna, chcąc załatwić daną sprawę, może się posłużyć nadanym wcześniej loginem i hasłem, połączyć z platformą ePUAP i drogą elektroniczną złożyć odpowiednie podanie. Elementy platformy ePUAP powinny być w tym przypadku osadzone w strukturze portalu internetowego gminy czy miasta tak, aby zapewnić jednolitość funkcjonalną i graficzną serwisu.

4. Biuletyn Informacji Publicznej gminy

Każdy podmiot wykonujący zadania publiczne ma obowiązek udostępniać informacje publiczne wymagane przez polskie prawo. Regulują to następujące akty prawne:

- ustawa [Ustawa z dnia 6 września 2001 r. ...] – nakłada obowiązek udostępniania informacji publicznej obywatelom,
- rozporządzenie [Rozporządzenie Rady Ministrów...] – na jego podstawie ustalone zostały minimalne wymagania dotyczące stron WWW – mają być wykonane w standardach HTML 4.01, XHTML 1.0 lub HTML 3.2,
- rozporządzenie [Rozporządzenie Ministra...] – podstawowy dokument prawny opisujący funkcjonowanie BIP.

W tym celu stworzony został Biuletyn Informacji Publicznej (BIP). Jest to ujednoczony system stron internetowych, na których znajdują się najważniejsze, określone prawem informacje dotyczące instytucji publicznych. Instytucje te są również zobowiązane do stworzenia, utrzymywania i aktualizacji treści zawartych na tych stronach. Do stworzenia strony podmiotowej BIP zobowiązane zostały m.in. ([http://pl.wikipedia.org/wiki/Biuletyn_Informacji_Publicznej]):

- organy władzy publicznej,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- organy samorządów gospodarczych i zawodowych,
- związki zawodowe i ich organizacje,
- partie polityczne oraz wiele innych instytucji państwowych lub podmiotów wykonujących zadania publiczne.

Na swojej stronie BIP podmiot jest zobowiązany publikować informacje, które będą służyć wszystkim odwiedzającym, a zatem m.in. [Strona oficjalna Biuletynu Informacji Publicznej...]:

- swój status prawny lub formę prawną,
- przedmiot działania i kompetencje,
- organy i osoby sprawujące funkcje i ich kompetencje,
- majątek, którym dysponuje,
- tryb działania,

- sposoby przyjmowania i załatwiania spraw,
- informacje o prowadzonych rejestrach, ewidencjach i archiwach oraz o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych.

W przypadku serwisów internetowych miast/gmin konieczne jest również wykonanie Biuletynu Informacji Publicznej. Dostęp do informacji biuletynu danej gminy/miasta możliwy jest ze strony głównej biuletynu znajdującej się pod adresem www.bip.gov.pl, a także bezpośrednio ze strony gminy/miasta.

Ponieważ dane znajdujące się w biuletynie oraz na stronie serwisu miasta często się powtarzają, można przyjąć rozwiązanie polegające na korzystaniu ze wspólnej bazy danych dla portalu miasta i biuletynu. Praktykuje się wykonanie, w oparciu o wytyczne rozporządzenia, szkieletu biuletynu, czyli menu przedmiotowego i tematycznego, którego pozycje będą kierowały do odpowiednich działów i podstron w portalu głównym. Takie rozwiązanie będzie w całości spełniać wszystkie wytyczne rozporządzenia, nie dublując jednocześnie zawartości merytorycznej portalu.

5. Podsumowanie

Portal internetowy dla miasta lub gminy jest dzisiaj koniecznością. Często jest pierwszym miejscem, w które zaglądają turyści chcący odwiedzić miasto, inwestorzy, którzy szukają miejsca do inwestycji, a także sami mieszkańcy w poszukiwaniu informacji dotyczących życia miasta, wydarzeń, adresów czy po to, aby złożyć podanie w e-urzędzie.

Portal internetowy może być też miejscem, gdzie spotykać się będą wirtualnie na forach ludzie, których łączy wspólna pasja odnosząca się do miejsca, w którym mieszkają, wydarzeń, które ich dotyczą. Natomiast kamery *on-line*, filmy wideo czy fotografie w galerii zdjęć pozwolą przybliżyć innym walory danej miejscowości, przypomnieć ważne uroczystości czy też np. obejrzeć, jak w danej chwili wygląda miejscowy rynek.

Jeśli doda się do tego pełny spis instytucji i podmiotów miasta czy gminy, łatwe ich wyszukiwanie połączone z prezentacją na interaktywnej mapie, portal miasta/gminy staje się głównym i najważniejszym źródłem informacji dla wszystkich zainteresowanych.

Literatura

- http://pl.wikipedia.org/wiki/Biuletyn_Informacji_Publicznej.
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/EPUAP>.
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/Gmina>.
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/Mikroblog>.
- http://pl.wikipedia.org/wiki/Portal_internetowy.
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/RSS>.

http://pl.wikipedia.org/wiki/System_Informacji_Geograficznej.

http://pl.wikipedia.org/wiki/Web_2.0.

Mały Rocznik Statystyczny Polski 2009, red. Józef Oleński, Halina Dmochowska, Wydawnictwo Głównego Urzędu Statystycznego, Warszawa 2009.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 października 2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (DzU z dnia 28 października 2005 r.).

Strona oficjalna Biuletynu Informacji Publicznej, <http://www.bip.gov.pl/>.

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (DzU 2001 nr 112, poz. 1198).

RANGE OF INFORMATION AND FUNCTIONAL DESCRIPTION OF DISTRICT WEB SITE

Summary: Internet is becoming an increasingly important tool in the communication between local governments and the inhabitants of districts and cities. Nowadays the look and usability of city and district web sites is the most critical factor of government-inhabitants communication. The purpose of this paper is to suggest the basic range of information and a functional description of district or city web sites.